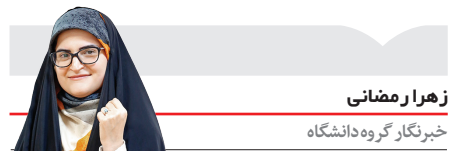
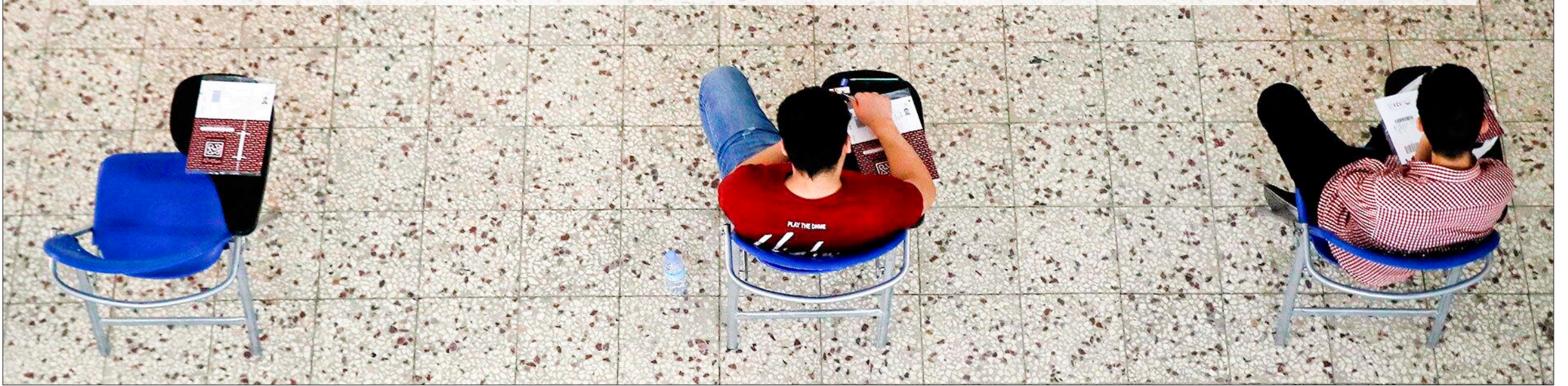

دکتر و مهندس تقلبی؟

شایعه محرز شدن تقلب هزار نفر در کنکور ۱۴۰۱ عجیب بود ولی عجیب تر اینکه کمیسیون اصل ۹۰ این افراد را دانشجومی داند، امیدواریم با سند تکذیب شود

زهرا رضائی

خبرنگار گروه دانشگاه

موضوع تقلب در آزمون سراسری، از آن بحث‌های جنجالی است که هر چند در تمام سال‌هایی که کنکور برگزار شده وجود داشته و نمی‌توان آن را کتمان کرد اما به نظر می‌رسد از سال ۱۴۰۰ شکل پیچیده‌تری به خود گرفت و از زمان برگزاری آزمون ۱۴۰۱ و قطع اینترنت در زمان برگزاری آزمون، بیش از پیش هم مورد توجه قرار گرفته است. در حقیقت طی یکی دو سال اخیر انتقادات مختلفی از سوی فعالان این حوزه پیرامون امنیت کنکور مطرح شده و برخی معتقدند تمهیدات این حوزه با سخنگوی نبوده است. با این حال نمی‌توان این مساله را هم نادیده گرفت که در روند برگزاری کنکور با توجه به شرکت بیش از یک میلیون داوطلب طرف چند روز، هیچ گاه نمی‌توان با اطمینان کامل اعلام کرد که هیچ تخلفی صورت نگرفته و نمی‌گردد، در مقابل اما شاهد انجام اقدامات مختلفی از جمله قطع اینترنت با استفاده از دستگاه‌های آشکارساز برای کشف تخلف در زمان برگزاری آزمون هستیم، راهکارهایی که در بسیاری از موارد به کشف تخلفات هم کمک کرده، اما این بدان معنی نیست که احتمال تقلب را به صفر رسانده است. با این حال خبری که طی دو روز اخیر از سوی یکی از رسانه‌ها مطرح شد بار دیگر موضوع تقلب در کنکور را بر سر زبان‌ها انداخت.

زخم تقلب کنکور بار دیگر سر باز کرد!

یکی از فعالان رسانه‌ای جمعه ۱۶ تیرماه اطلاعات تازه و جدیدی را از آنچه در کنکور ۱۴۰۱ انجام شده منتشر کرد که حاوی نکات قابل تاملی است و به شکل عجیبی هم تاکنون شفاف نشده است. خبرنگار این رسانه در گزارش خود عنوان کرده در آزمون سال گذشته تقلب صورت گرفته از سوی هزار داوطلب محرز شده است اما به جای برخورد قانونی با این مساله این داوطلبان امروز به‌عنوان دانشجو در سر کلاس‌های رشته‌هایی چون پزشکی و مهندسی حضور پیدا می‌کنند و هیچ دستگاه نظارتی هم با این روند برخورد نمی‌کند. عدم برخوردی که دلایل استفساریه مربوط به ماده ۱۱ قانون رسیدگی به تخلفات و جرائم در آزمون سراسری اعلام شده است. در حقیقت آن طور که در گزارش این رسانه آمده، اقدامی که از سوی اعضای اصل ۹۰ مجلس انجام شده، حالا مانعی برای برخورد با افرادی شده که در آینده جان و مال مردم در دست‌شان خواهد بود و این مساله تنها صدمات جبران‌ناپذیری را به جامعه وارد می‌کند، بلکه در وهله اول اعتبار نظام آموزش عالی را هم در آینده تحت الشعاع قرار خواهد داد، تا جایی که تکیه بر همین استفساریه باعث شده تا داوطلبانی که زمانی به‌عنوان متقلب شناخته می‌شدند، حالا به‌عنوان دانشجو قلمداد شوند و دیگر

کسی نتواند سد راه آنها شود.

البته بحث تقلب در آزمون ۱۴۰۱ اولین بار نیست محل بحث شده و ریشه آن به نخستین روزهای پسا کنکور سال گذشته برمی‌گردد و نمایندگان مجلس پیش‌تر به این مساله ورود کرده‌اند. شاید سنگ بنای جدی شدن این موضوع را باید از مصاحبه‌ای دانست که نصرالله پژمانفر، به‌عنوان نایب‌رئیس کمیسیون اصل ۹۰ در ۱۲ تیرماه سال گذشته داشت؛ چرا که او در آن برهه از ورود این کمیسیون به تخلف صورت گرفته در لوفتن سوالات کنکور سراسری تجربی خبر داده بود و عنوان کرده بود: «حراست و محافظت از سوالات کنکور نظارت بیشتری را می‌طلبد». هرچند که در همان ایام برخی نمایندگان دیگر هم به موضوع تخلف و تقلب صورت گرفته در کنکور ورود کردند، اما هاجر چنارانی، عضو کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس را باید جزء معدود نمایندگانی دانست که به‌صورت خاص روی داوطلبانی تمرکز داشت که تخلف کرده و کمیسیون اصل ۹۰ را مامنی برای حل این مشکل می‌دانست. چنارانی از شیوه سازمان سنجش مبنی بر گرفتن آزمون مجدد از تعدادی دانشجوین پزشکی که بیش از یک ترم هم از تحصیلات‌شان گذشته بود، انتقاد و عنوان کرده بود: «هزار و ۳۶ نفر از داوطلبان گروه علوم پزشکی که از ورود آنها به دانشگاه جلوگیری شده بود به‌یکباره مجدداً به دانشگاه‌ها برگشتند و از تحصیل برخی دیگر ممانعت شد درحالی که هیچ کدام از مسئولان سازمان سنجش، سند و مدرکی دال بر تقلب این دانشجویان نداشتند.» به گفته این نماینده مجلس، این مهم باعث شد تا کمیسیون اصل نود با توجه به شکایات این دانشجویان به موضوع ورود و استفساریه‌ای را ارائه دهد؛ اما سازمان سنجش علی‌رغم تأیید توسط شورای نگهبان از اجرای استفساریه ماده ۱۱ قانون رسیدگی به جرائم و تخلفات در آزمون‌های سراسری استنکاف و همچنین از ادامه تحصیل دانشجویان مذکور جلوگیری می‌کند. این درحالی است که در استفساریه مورد اشاره داوطلب و دانشجو از یک دیگر مجزا شده‌اند. «این اظهار نظر نشان می‌دهد که سازمان سنجش در آن برهه توانسته بود از تحصیل داوطلبانی که به‌عنوان متقلب شناخته شده بود علی‌رغم اینکه عنوان دانشجویی را بدگ می‌کشند جلوگیری کند اما در خبر دو روز پیش یکی از رسانه‌ها آمده درحال حاضر به دلیل استفساریه کمیسیون اصل ۹۰ مجلس، عملاً امکان برخورد با دانشجوینایی که در زمان داوطلبی خود تخلف‌شان محرز شده، وجود ندارد.

البته موضوع داوطلبان متقلب فراتر از آن بود که با گذشت زمان کم‌ترگ شود، به‌طوری که سیدسلمان ذاکر، عضو کمیسیون اجتماعی مجلس ۲۱ فروردین‌ماه امسال در گفت‌وگو با خانه ملت با انتقاد از اینکه چرا سازمان سنجش بدون دلایل مشخص به تعدادی از داوطلبان عنوان کرده که مرتکب تقلب شده‌اند، از تصمیم این سازمان مبنی بر شرکت دوباره این داوطلبان در آزمون انتقاد کرده بود. جالب اینجاست که این نماینده مجلس از ارجاع این مساله در قالب شکایت به کمیسیون اصل ۹۰ خبر داده و بحث اعاده حیثیت از این افراد را مطرح کرده بود. تأکید این نماینده بر

تعیین تکلیف هر چه سریع‌تر این افراد بود؛ اتفاقی که انتظار می‌رفت در همان برهه مشخص شود و از این طریق جلوی حضور این داوطلبان به‌عنوان دانشجو در سر کلاس‌ها گرفته شود که در عمل چنین نشد. طولانی شدن این روند باعث شد تا این داوطلبان برای تعیین تکلیف‌شان دست به دامن نمایندگان کمیسیون آموزش و اصل ۹۰ شوند؛ موضوعی که به نظر می‌رسد نتیجه داده و حالا استفساریه‌ای که اعضای کمیسیون اصل ۹۰ مهرماه ۱۴۰۱ صادر کرده بودند ملاک عمل قرار می‌گیرد و هیچ دستگاه نظارتی هم نمی‌تواند جلودار این دانشجویان شود.

۹ پای کمیسیون اصل ۹۰ کجا به کنکور باز شد؟
ماجرای ورود اصل نودی‌ها به تقلب‌های کنکوری به کمی قبل‌تر یعنی سال ۱۴۰۰ بازمی‌گردد. زمانی که دعوت سازمان سنجش از برخی دانشجویان برای آزمون دوباره در اواخر دی‌ماه ۱۴۰۰ باعث شد تا آنها دست به دامن مجلسی‌ها شوند. اتفاقی که کار را به برگزاری جلسه رئیس وقت کمیسیون اصل ۹۰ با رئیس وقت سازمان سنجش و همچنین تذکر به وزیر علوم برای رفع این مشکل شد. تا جایی که در حضور پورعباس در سازمان سنجش، او قول رفع این مهم را داد، مساله‌ای که با یک اولتیماتوم از سوی اعضای این کمیسیون هم همراه بود. هرچند همان برهه اعلام شد داوطلبانی که از آنها وسیله تقلب گرفته شده، امکان حضور در دانشگاه‌ها را ندارند، اما کس و قوس اصلی روی داوطلبانی بود که اثبات تخلف از سوی آنها کار چندان آسانی نبود؛ یعنی مراقبان از آنها وسیله تقلب را نگرفته بودند، اما احتمال تقلب آنها وجود داشت. در این میان شیوه اصلی سازمان سنجش برای این دسته از داوطلبان، دعوت مجدد از آنها به آزمون است که طولانی بودن همین روند، صدای اعتراض این دسته از داوطلبان را بلند کرده بود.

۹ استفساریه ماده ۱۱ رسیدگی به تخلفات آزمون‌ها از کجا آمد؟

اما و اگرهایی که از کنکور ۱۴۰۰ ایجاد شد و همچنین عدم مشخص کردن تکلیف داوطلبانی که تخلف آنها محرز نشده اما احتمال آن وجود داشت، باعث شد تا ورود کمیسیون اصل ۹۰ به ماجرا به ابلاغ یک استفساریه منجر شود. این کار با وجود اینکه یک سال بعد نتیجه داد، اما با این کار اعضای این کمیسیون عملاً آب پاکی را روی دست سازمان سنجشی‌ها ریختند. براساس قانون تفسیر ماده ۱۱ قانون رسیدگی به تخلفات و جرائم در آزمون‌های سراسری که ۷ مهرماه ۱۴۰۱ صادر شد، نمایندگان مجلس تنها داوطلبان را مشمول این قانون دانسته و با این کار، دانشجویان از ذیل این قانون خارج می‌شوند. به‌عبارت دقیق‌تر در این استفساریه به‌صراحت آمده که کلمه «داوطلب» در ماده ۱۱ قانون رسیدگی به تخلفات و جرائم در آزمون‌های سراسری مصوب ۱۳۸۴/۷/۶ شامل افراد پذیرفته شده در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی نمی‌شود. جالب اینجاست که اصل

این قانون تأکید می‌کند: «چنانچه با بررسی‌های فنی و علمی، بین نمرات و رتبه اکتسابی داوطلبی و سوابق تحصیلی وی مغایرت‌های غیرمتعارف مشهود و اساسی از قبیل عدم تطابق معدل دیپلم و دوره پیش‌دانشگاهی یا نمره و رتبه اکتسابی در آزمون وجود داشته باشد، با تأیید هیات‌های بدوی رسیدگی به تخلفات در آزمون‌ها از داوطلب از یک یا چند درس عمومی و اختصاصی امتحان مجدد به عمل می‌آید. تعیین وضعیت نهایی آزمون این داوطلب، براساس نتایج حاصل از امتحان مجدد برعهده هیات‌های بدوی می‌باشد.»

۹ اصل نودی‌ها تماشاگر تخلفات کنکور؟

علی‌رغم اینکه خود کمیسیون اصل نودی‌ها، با تفسیری که از این بند قانونی ارائه داده‌اند، در عمل راه را برای برخورد با داوطلبان که تخلف آنها بعد از مدتی احراز می‌شود، سخت‌تر کرده‌اند؛ اما بعد از انتشار گزارش یکی از رسانه‌ها درباره حضور هزار داوطلب متخلف در رشته‌های مهمی چون پزشکی و مهندسی دانشگاه‌های کشور، حالا حاضر به پاسخگویی به این موضوع نیستند. به‌طوری که تماس‌های «فرهیختگان» با برخی از اعضای این کمیسیون به نتیجه نرسید و در این میان تنها روح‌الله نجابت بود که عنوان کرد با توجه به اجماع صورت گرفته، قرار است سخنگو در این باره اظهار نظر کند. جالب اینجاست که پیگیری رسانه‌های دیگر برای صحبت با اعضای این کمیسیون هم راه به جایی نبرده است. به‌طوری که روزنامه خراسان، در گزارش مرتبط با موضوع داوطلبان متخلف، از تماس بی‌نتیجه‌اش با رئیس و سخنگوی کمیسیون اصل ۹۰ خبر داده بود. به‌عبارت دیگر پژمانفر، به‌عنوان رئیس کمیسیون اصل ۹۰ در پاسخ به سوال خبرنگار این رسانه عنوان کرده بود: «همچنان در حال پیگیری پرونده هستیم و چون پرونده در حال رسیدگی است، اجازه دهید درباره آن مصاحبه نکنم.» اما سخنگوی این کمیسیون صرفاً به گفتن این جمله که در این زمینه مصاحبه نمی‌کند، بسنده کرده بود.

۹ کمیسیون اصل ۹۰ دو هفته پیش جلسه داشته اما نتیجه نهایی حاصل نشده است

با وجود اینکه امروز راهیابی جمعیت قابل توجهی از داوطلبان که دیگر تخلف‌شان محرز شده و براساس قانون در صورتی که این مهم در برهه داوطلبی‌شان رخ می‌داد در عمل امکان راهیابی به دانشگاه را نداشته و باید در آزمون مجدد شرکت می‌کردند، به یک زنگ هشدار برای مسئولان مربوطه تبدیل شده و اگر نتوان جلوی ادامه تحصیل این تعداد را گرفت، مشخص نیست در کنکورهای آتی چه وضعیتی پیش می‌آید؛ اما به نظر می‌رسد، بهارستان نشین‌ها دغدغه جدی‌تر از این موضوع دارند. به‌طوری که احمدحسین فلاحي، سخنگوی کمیسیون آموزش در گفت‌وگو با «فرهیختگان» درباره حضور هزار داوطلب متخلف از کنکور ۱۴۰۱ در سر کلاس‌های درس گفت: «این موضوع از طریق کمیسیون اصل ۹۰ دنبال شده و جلساتی هم سال گذشته با حضور رئیس سازمان سنجش در این باره تشکیل شده است و اعضای این کمیسیون در حال

بررسی این موضوع هستند.»

به گفته او، برخی درباره بعضی از سواد قانونی مانند ماده ۱۱ رسیدگی به تخلفات و جرائم آزمون‌های سراسری شبهه دارند که در همین راستا سال گذشته جلسه‌ای هم با حضور پورعباس برگزار شد و حتی نمایندگانی برای این مساله هم در آن شرکت کردند، اما واقعیت اینکه نتیجه نهایی این موضوع به کمیسیون آموزش مرتبط نمی‌شود. آخرین نتیجه را باید اعضای کمیسیون اصل ۹۰ ارائه دهند.

فلاحي تأکید کرد: «با این حال آنهایی که به‌هر حال تخلف‌شان محرز است ولو اینکه دانشجو شده باشند، از نظر سازمان سنجش تخلف‌شان مورد پیگیری قرار می‌گیرد، اما اختلاف اصلی هنوز بر سر این است که این افراد داوطلب قلمداد می‌شوند یا خیر؛ براساس آخرین اطلاع بنده از کمیسیون اصل ۹۰ هم که البته مربوط به دو هفته پیش است، هنوز نتیجه نهایی در این زمینه حاصل نشده و اعضا در حال بررسی هستند.»

سخنگوی کمیسیون آموزش مجلس خاطرنشان کرد: «از آنجایی که ما از ابتدا هم در این زمینه ورود نکرده‌ایم، در آینده هم این اتفاق نمی‌افتد و کمیسیون آموزش قرار نیست درباره این موضوع ورودی داشته باشد.»

۹ افکار عمومی در بروز شفاف‌سازی متولیان

سه روزی از طرح شائبه حضور هزار داوطلبی که در کنکور ۱۴۰۱ تخلف کرده و حالا به‌عنوان دانشجو شناخته می‌شود، می‌گذرد. این خبر به‌حدی در فضای رسانه‌ای تأثیرگذار بود که کلیپ منتشرشده به‌سرعت در فضای مجازی وایرال شد. با وجود اینکه افکار عمومی و بخش قابل توجهی از جامعه درگیر این مساله شده است و نمی‌توان به راحتی از کنار آن گذشت، اما جالب اینجاست که در این مدت طرفین ماجرا، یعنی سازمان سنجش و اعضای کمیسیون اصل ۹۰ که باید در این زمینه شفاف‌سازی کنند، ترجیح داده‌اند در لاک سکوت خود فرو بروند. درحالی که اهمیت موضوع می‌طلبد تا در همان ساعات اولیه انتشار این کلیپ، مسئولان مرتبط با این حوزه، موضع‌گیری روشنی درباره آن داشته باشند. نکته دیگر پراهمیت ماجرای تکرار یک مساله در دو سال متوالی است. اگرچه هنوز اطلاعات کاملی منتشر نشده اما اگر ثابت شود که این دانشجویان تخلف کرده و حالا در سر کلاس‌های درس نشسته‌اند، باید اعضای کمیسیون اصل ۹۰ در این باره پاسخگو باشند که با رویه فعلی چطور جلوی تکرار چنین وقایعی در آینده گرفته می‌شود. چنین وضعیتی می‌طلبد که نمایندگان مجلس به‌عنوان وکلای ملت، نه تنها شرایط را به‌گونه‌ای رقم بزنند که اگر داوطلبی به هر طریق توانست در دوره‌ای که به‌عنوان داوطلب قلمداد می‌شد، از زیربار تخلف صورت گرفته فرار کند؛ در صورت احراز آن برخورد درخور و بازدارنده قانونی ببیند. اتفاقی که این روزها به چالش اصلی تبدیل شده است و مشخص نیست پایان این ماجرا به کجا ختم خواهد شد.

پایان‌نامه‌های وزارت علوم، همانندی بیش از حد مجاز نداشته‌اند

معاون پژوهشی وزیر علوم با بیان اینکه پایان‌نامه‌هایی که میزان مشابهت غیرقابل قبول دارند، اجازه دفاع نمی‌گیرند، گفت: «می‌توانیم مطمئن باشیم که پایان‌نامه‌های دارای مشابهت (سرقت علمی) دفاع نشده‌اند. پایان‌نامه‌ها و رساله‌هایی که در وزارت علوم دفاع شده‌اند، به هیچ‌وجه همانندی بیشتر از حد مجاز نداشته‌اند.»

پیمان صالحی در گفت‌وگو با ایسنا، در مورد گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس از میزان رعایت قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی و عملکرد دستگاه‌های مختلف در رعایت این قانون، گفت: «در این گزارش درصدهایی از میزان مشابهت غیرقابل قبول پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها ذکر شده است. ولی باید توجه داشت که اگر درصدی از پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها مشابهت داشته باشد، نشان دهنده آن نیست که آن پایان‌نامه یا رساله به همان صورت منتشر شده است. پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دارای مشابهت، برگشت داده می‌شود و افراد تا زمانی که از سامانه همانندجو و ایرانداک تأییدیه نگینند، نمی‌توانند از پایان‌نامه دفاع کنند.»

آموزش مهارت محور عزمی فرابخشی نیاز دارد

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری، با تأکید بر اینکه آموزش مهارت محور عزمی فرابخشی نیاز دارد، گفت: «تدوین دستورالعمل آموزش مهارت محور را برای موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی در نظر گرفته‌ایم و منتظر تصویب این طرح در هیات دولت هستیم.» زلفی گل در مراسم تقدیر از دست‌اندرکاران کنگره ملی آموزش هدفمند، مهارتی و نیازمحور با بیان اینکه تدوین دستورالعمل آموزش مهارت محور را برای موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی در نظر گرفته‌ایم، تأکید کرد: «منتظر تصویب این طرح در هیات دولت هستیم. در حال حاضر با این مشکل مواجهیم که میدان عمل متناسبی با رشته‌های تحصیلی دانشجویان جهت کسب تجربه وجود ندارد. برای مثال، وزارت نفت و پتروشیمی به سختی دانشجوی رشته نفت را آن هم با برخی محدودیت‌ها می‌پذیرد. وزیر علوم با بیان اینکه برای فرستادن دانشجو جهت فعالیت در صنایع خصوصی، باید از وضعیت خوابگاه و تغذیه و رفعت و آمد و فرهنگ آن موسسه و ارگان اطمینان حاصل کنیم، تأکید کرد: «چه امتیازی دهیم که برای کارورزی دانشجوی ما را بپذیرند؟ آموزش مهارت محور عزمی فرابخشی لازم دارد و تنها مختص وزارت علوم نیست.»

اولین کنگره بین‌المللی دیپلماسی ملل به میزبانی اصفهان برگزار می‌شود

سیدمحمدعلی سیدحنایی، دبیرکل اتحادیه انجمن‌های علمی دانشجویی علوم سیاسی ایران و رئیس شورای سیاستگذاری نخستین کنگره بین‌المللی دیپلماسی ملل در گفت‌وگو با «فرهیختگان» گفت: «ایده اولیه این برنامه حدود یک‌سال پیش با تعدادی از اساتید و دیپلمات‌های برجسته کشور مطرح شد. در این ایده به دنبال این بودیم که از طریق دیپلماسی غیررسمی و دیپلماسی ملل، بتوانیم ارتباط موثری با جامعه جهانی برقرار کنیم و در راستای بازنمایی و نشان دادن چهره درست از شرایط سیاسی و اجتماعی کشورمان قدم برداریم.» وی افزود: «در این کنگره که فردا در اصفهان برگزار می‌شود، به دنبال ترویج فرهنگ صلح و همزیستی مسالمت‌آمیز، فراهم آوردن بستری در جهت دیپلماسی علمی و دیپلماسی فرهنگی و بهره‌گیری از اندوخته‌های علمی و فرهنگی میان ملت‌ها برای ایجاد زمینه مناسب برای گفت‌وگوها و تعاملات میان فرهنگی و ترویج ارزش‌های انسان‌دوستانه‌ای که ملت‌ها را به سمت صلح و دوستی و مقابله با خشونت سوق دهد، هستیم.»